

Social- og indenrigsminister Karen Ellemanns talepapir

Det talte ord gælder.

Anledning	Besvarelse af BUU alm. del samrådsspørgsmål X-Z Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Jacob Mark (SF)
Dato / tid	12. april 2016 kl. 14.00 – 15.00
Talens varighed	
Sted	

Samrådsspørgsmål X

Hvad er ministrenes holdning til, at det i et internt notat fra KL vurderes, at kommunerne i år skal oprette 80 daginstitutioner, ansætte 1200 flere pædagoger og 300 modtageklasser for at kunne bistå de mange flygtninge, der ventes at komme til Danmark i år, herunder hvad kommunernes nuværende mulighed er for opfylde dette? Der henvises til artiklen "Internt KL-notat viser historisk flygtningepres i kommunerne" bragt på pol.dk den 10. januar 2016.

Samrådsspørgsmål Y

Hvilke konsekvenser mener ministrene det vil få for de tilkomne børn og unge samt for integrationsindsatsen, hvis kommunerne ikke kan sikre et tilstrækkeligt antal lærere og pædagoger i henholdsvis skoler og børnehaver?

Samrådsspørgsmål Z

Hvilke konsekvenser mener ministrene det vil få for trivsel og læring i modtageklasserne, hvis normeringen stiger grundet det øgede antal flygtninge?

[Indledning]

Tak for spørgsmålene om rammerne for kommunernes integrationsopgaver på undervisnings- og dagtilbudsområdet. Jeg ser det som en god anledning til at fortælle om den aftale, som vi i regeringen indgik med KL kort før påske.

Jeg vil svare samlet med hovedvægt på de aspekter, der ligger inden for mit ministerområde – dvs. på de mere overordnede rammer for opgaveløsningen i kommunerne. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling vil herefter bl.a. kunne svare nærmere på spørgsmålene omkring undervisning, læring og trivsel mv.

[Historisk mange flygtninge]

Der er ingen tvivl om, at vi står over for en stor udfordring med at modtage og integrere ekstraordinært mange flygtninge. Det gælder hele vores samfund og selvfølgelig i høj grad den offentlige sektor – både kommunerne og staten. Vi har et fælles ansvar for at løse denne udfordring.

Tilstrømningen af flygtninge tog til i 2015. I Danmark registrerede vi mere end 21.000 asylansøgere i 2015 og omkring 10.600 blev boligplaceret i kommunerne. Udlændingestyrelsen forventer, at der i år skal boligplaceres 17.000 flygtninge rundt om i kommunerne. Hertil forventes i 2016 i omegnen af 8.000 familiesammenførte til flygtninge, som også skal integreres i kommunerne.

Danmark er et lille land. Vi skal ikke modtage flere flygtninge, end vi kan håndtere. Regeringen har derfor også taget en lang række initiativer for bl.a. at mindske antallet af personer, der søger asyl i Danmark.

[Kommunernes integrationsopgave]

Når asylansøgere kommer til landet, er der en vis sagsbehandlingstid hos udlændingemyndighederne. Derfor vil der også være en forsinkelse i forhold til, hvornår det stigende antal flygtninge overgives til kommunerne.

Og indtil de gør det, er det staten, der bærer den fulde udgift, da staten har ansvaret for asylansøgerne i den første fase – både juridisk og økonomisk. Det er først, når asylansøgerne får meddelt ophold og boligplacering, at kommunerne får ansvaret.

Denne forsinkelse er også værd at huske på i forhold til kommunernes integrationsopgave og økonomi i 2016.

Kommunerne har ansvaret for boligplaceringen og integrationen af de flygtninge, som har fået ophold i Danmark. De direkte udgifter til integrationsopgaven ligger derfor også i kommunerne. Men en række finansieringsordninger, udligning mv. tager hånd om kommunernes udgifter og forskelle i kommunernes vilkår. Fx dækkes kommunernes overførselsudgifter til flygtninge under ét af staten via refusioner, bloktilskud mv. Tilsvarende er en række særlige serviceudgifter dækket af refusion eller tilskud.

[Bedre rammer for den kommunale integrationsindsats]

Når det er sagt, så anerkender regeringen, at antallet af flygtninge er en stor udfordring for mange kommuner, og at den nuværende situation medfører et pres på den kommunale service. Bl.a. står flere kommuner over for en stor opgave med at finde egnede boliger og med at håndtere et stort antal nye flygtninge og familiesammenførte i de kommunale daginstitutioner, modtageklasser mv.

Regeringen anerkender også, at udfordringen med at modtage og integrere et ekstraordinært højt antal flygtninge stiller krav til prioritering i kommunerne for at kunne leve op til de vedtagne budgetter for 2016.

Regeringen inviterede derfor KL til en dialog om, hvordan vi sammen kan gøre integrationsindsatsen bedre og billigere gennem konkrete og betydelige lempelser af kommunernes integrationsopgaver – bl.a. med afsæt i kommunernes egne forslag.

For regeringen er det vigtigt, at kommunerne har den nødvendige fleksibilitet i rammerne for deres integrationsindsats for at kunne håndtere de personer, der får opholdstilladelse i landet. Kommunerne skal bruge tiden meningsfuldt og på bl.a. at få de nytilkomne hurtigt i job – og ikke på uhensigtsmæssige procedurer og regler.

Jeg er derfor meget tilfreds med, at vi i regeringen er blevet enige med KL om en hel række konkrete forenklingsinitiativer, som samlet set lemper de krav, der stilles til kommunerne. Initiativerne er med til at sikre en større grad af fleksibilitet i kommunernes opgave med at modtage og integrere de mange nye flygtninge og familiesammenførte. Samtidig intensiverer vi med aftalen fokus på en tidlig og målrettet beskæftigelsesindsats.

Regeringen er samlet set blevet enig med KL om mere end 50 initiativer, som fremadrettet sikrer en bedre og billigere integrationsindsats. Vi har bl.a. aftalt at lempe kravene til boligplacering, modtageklasser, sprogstimulering mv.

Det skal samlet medvirke til at lette kommunernes arbejde med at finde bolig og integrere de nye flygtninge – og give større fleksibilitet til prioriteringen af disse opgaver inden for kommunernes samlede opgaveportefølje, så de netop ikke unødigt presser fx udgifterne til daginstitutioner og folkeskoler.

[Rammerne for kommunernes serviceudgifter i 2016]

Regering er samtidig enige med KL om at drøfte økonomien på integrationsområdet, når vi sidst på foråret forhandler kommunernes økonomi for 2017.

I forbindelse med økonomiforhandlingerne for 2017 vil vi ligeledes vurdere de økonomiske konsekvenser af det stigende antal flygtninge og familiesammenførte i kommunerne i 2016.

Servicerammen for 2016 ligger dog efter vanlig praksis fast med den økonomiaftale, der blev indgået i sommers mellem regeringen og KL. Da vi indgik aftalen var vi bekendt med den ekstraordinære tilstrømning af flygtninge, hvilket også har udløst ekstraordinære integrations- og investeringstilskud til kommunerne i både 2015 og 2016.

Den kommunale serviceramme er en samlet ramme, og det er ikke på forhånd fastlagt, hvordan kommunerne skal prioritere de enkelte serviceområder inden for rammen. Udgiftspresset på de enkelte områder varierer over årene, og derfor vil kommunernes prioriteringer inden for rammen være forskellige fra år til år. Det er fx tilfældet, når antallet af ældre stiger, samtidig med at børnetallet falder. Der er således ikke forudsat en justering af servicerammen i løbet af året som følge af udsving i udviklingen på enkelte udgiftsområder.

Det er altså op til kommunerne at få enderne til at mødes i 2016 inden for den aftalte og fuldt finansierede serviceramme på knap 240 mia. kr.

I regeringen anerkender vi, at det stiller krav til prioritering i kommunerne. Men med integrationsaftalen med KL giver vi som sagt også kommunerne væsentligt bedre betingelser for denne prioritering.

[Økonomieftersyn og ny finansiering]

I økonomiaftalen for 2016 aftalte vi med KL at gennemføre et eftersyn af den samlede økonomi på integrationsområdet, herunder de grundtilskud og resultattilskud, som kommunerne modtager i forbindelse med integrationsprogrammet.

På baggrund af eftersynet har vi med KL drøftet den nuværende finansiering af integrationsindsatsen. I regeringen har vi lagt vægt på, at finansieringen fokuseres, så den i højere grad går til de kommuner, der har flest udgifter til modtagelse af flygtninge – og til de kommuner, der skaber de bedste resultater i integrationsindsatsen.

Regeringen vil bl.a. i lyset af det ekstraordinære antal flygtninge forhøje grundtilskuddet for flygtninge og familiesammenførte til flygtninge med 50 pct. i 2017 og 2018. På den måde vil en øget andel af finansieringen af kommunerne følge med den enkelte flygtning og familiesammenførte til flygtninge.

Men allerede for i år er vi enige med KL om også at forhøje det ekstraordinære integrationstilskud med 225 mio. kr., så kommunerne i alt vil have fået 425 mio. kr. ekstra i tilskud i 2016.

Vi er også blevet enige med KL om en kontant belønning til de kommuner, der får flygtninge i arbejde. Den enkelte kommune modtager et tilskud på 25.000 kr. for hver ekstra flygtning, der kommer i ustøttet beskæftigelse i 2016 og 2017. Det er samtidig aftalt, at den kommunale serviceramme løftes i 2017 og 2018, svarende til det samlede udmøntede tilskud. Kommunerne vil altså kunne bruge belønningen til at løfte de kommunale serviceudgifter på fx dagtilbuds- og skoleområdet.

Desuden indgår det i aftalen med KL, at regeringen giver kommunerne en økonomisk håndsrækning til etablering af nye boliger – både på den korte og lange bane.

Således afsættes en statslig pulje på 150 mio. kr. til medfinansiering af etableringen af midlertidige boliger til flygtninge. Dertil afsættes 640 mio. kr. i 2016 til statslig medfinansiering af det kommunale grundkapitalindskud til små og billige almene boliger. Det giver samlet set mulighed for at etablere omkring 12.000 nye boliger.

Og derudover kommer, at staten i 2016 og 2017 vil yde refusion på 50 pct. af kommunernes serviceudgifter til midlertidig indkvartering. Dermed frigøres der midler, som kommunerne kan anvende på andre områder – eksempelvis på børneområdet.

Regeringen har således aftalt en række tiltag med KL, der også vil aflaste kommunernes økonomi.

[Afslutning]

Som jeg sagde i starten af min tale, så står vi som samfund over for en stor fælles udfordring med at modtage og integrere historisk mange flygtninge. Det gælder både kommunerne og staten.

De mange nye flygtninge presser vores økonomi og stiller krav til effektivisering og prioritering. Derfor har regeringen også gennemført en lang række initiativer for at nedbringe antallet af asylansøgere, der kommer til Danmark.

Desuden har regeringen indgået en aftale med KL om at gøre integrationsindsatsen bedre og billigere gennem konkrete og betydelige lempelser af kommunernes integrationsopgaver bl.a. i forhold til modtageklasser, sprogstimulering mv.

Samtidig bliver finansieringen styrket og mere fokuseret. Der følger flere penge med den enkelte flygtning, og kommunerne får en endnu større gevinst, når de gør det rigtige – og får flygtninge hurtigt i job.

Jeg mener alt i alt, at der med aftalen med KL er opnået bedre rammer for kommunernes løsning og prioritering af opgaverne som følge af de mange nye flygtninge. Det vil også få betydning for kommunernes opgaveløsning på de enkelte sektorområder.

Jeg vil overlade til ministeren for børn, undervisning og ligestilling bl.a. at uddybe nærmere i forhold til skole- og dagtilbudsområdet.

Tak for ordet.